

استادانه

محتوای خوب از ما، نهره خوب برای شما

حل مسائل کتاب اقتصاد کلان (۱) دکتر محمود روزبهان

فهرست مطالب

- فصل اول: تولید ملی و درآمد ملی ۲
- فصل دوم: حسابداری ملی ۵
- فصل سوم: شاخص قیمت و محاسبه شاخصهای واقعی ۱۲
- فصل چهارم: الگوهای اقتصاد کلان ۱۶
- فصل پنجم: کاربرد الگوی تعیین سطح درآمد ملی ۲۰
- فصل ششم: تئوری سرمایه گذاری ۲۷
- فصل هفتم: پول و بانک ۲۹
- فصل هشتم: عرضه . تقاضای پول ۳۲
- فصل نهم: اشتغال و تورم ۳۶
- فصل دهم: نگاهی کوتاه بر اقتصاد بین الملل ۳۸

دوست عزیزم، خریدار محترم و خواننده گرامی

از اینکه این فایل رو خریداری کردی و داری ازش استفاده میکنی متشکرم، اما اگه بدون اینکه فایل رو خریداری کنی داری ازش استفاده میکنی اینو بدون که استادانه برای این فایل خیلی زحمت کشیده و اونو به صورت اختصاصی تولید کرده نه مثل خیلی از سایتها از دیگران کپی کنه برای همین اصلا راضی نیست ازش استفاده کنی!

اگه دوست داری ازش استفاده کنی همین الان به سایت استادانه به آدرس زیر برو و مبلغش رو پرداخت کن و با خیال راحت ازش استفاده کن، کافیه اسم فایل رو داخل سایت سرچ کنی و اونو بخری

www.OSTADANEH.com

توجه توجه

فصل اول: تولید ملی و درآمد ملی

پرسش و تمرین

۱- تفاوت بین اقتصاد خرد و کلان چیست؟ توضیح دهید.

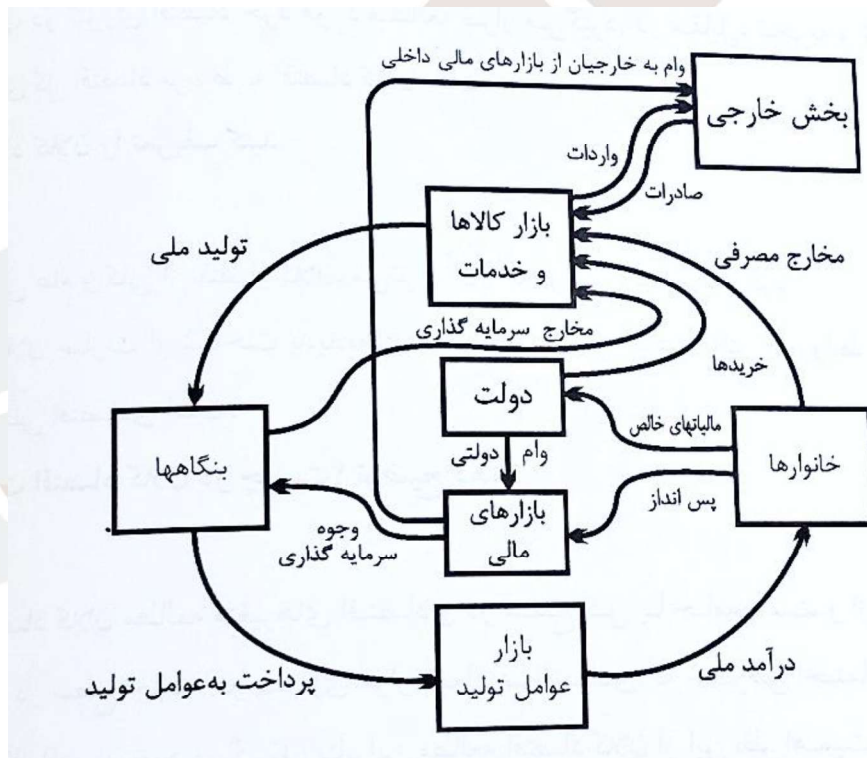
اقتصاد خرد محدوده ای از علم اقتصاد است که در آن به تجزیه و تحلیل رفتارهای اقتصادی انفرادی و مسائل مربوط به پدیده های اقتصادی غیرکلی میپردازد. در مقابل اقتصاد کلان مطالعه پدیده های کلی اقتصاد است.

۲- اهمیت اقتصاد کلان در چیست؟ توضیح دهید.

چون اقتصاد کلان مطالعه متغیرهای اقتصادی در سطح کل یا جامعه است و از طرفی مسائل اقتصادی در سطح جامعه در بسیاری موارد ابعاد غیر اقتصادی به خصوص اجتماعی-سیاسی و حتی بین المللی به خود می گیرند بنابراین مطالعه اقتصاد کلان از این نظر اهمیت می یابد شاید بتوان گفت که یکی از دلایل اهمیت اقتصاد خرد نیز آن است که باعث درک بهتر مطالب اقتصاد کلان و کمک به حل مسایل آن نموده است.

۳- جریان مدور را برای یک اقتصاد جامع در حالتی رسم کنید که دولت با مازاد بودجه مواجه است و صادرات بیش از واردات است.

چون دولت با مازاد بودجه مواجه است جهت جریان وجوه از دولت به طرف بازارهای مالی است و هم چنین چون صادرات از واردات بیشتر است جریان وجوه از بازارهای مالی داخلی به سمت بخش خارجی است.

۴- عرضه اسمی کل را تعریف کنید.

عرضه اسمی کل عبارت است از کل ارزش ریالی تمامی کالاها و خدمات تولید شده در یک اقتصاد در طول یک سال است که مفهومی یکسان با تولید ملی دارد.

۵- تزریقات و تراوشات را در یک اقتصاد جامع نام ببرید. در مورد علت تساوی بین این دو در حالتی که جریان مدور در تعادل است توضیح دهید.

تراوشات یا ریزش عبارتند از: پس انداز، مالیاتهای خالص، و واردات. تزریقات نیز عبارتند از: مخارج سرمایه‌گذاری، مخارج دولتی و صادرات.

اگر سرمایه‌گذاران، دولت و خریداران خارجی برنامه خرید مقداری از کالاها و خدماتی را داشته باشند که دقیقاً برابر با باقیمانده کالاها و خدمات داخلی، بعد از مصرف خانواده‌ها از کالاهای داخلی است، برنامه خریداران و فروشنده‌گان تطابق خواهد داشت در این صورت، اقتصاد در تعادل می‌باشد، و کل تراوشات برابر با کل تزریقات برنامه ریزی شده خواهد بود.

۵- جدول ۳ در متن فصل اول را برای حالت عدم تعادل تنظیم کنید.

(راهنمایی: با تغییر مقدار عددی تولید ملی و همزمان تعدیلاتی در ارقام موارد استفاده درآمد ملی این کار را انجام دهید. همچنین، می‌توان با ثابت نگه داشتن مقدار عددی تولید ملی، اما تغییر در یکی از ارقام مخارج، جدول را تنظیم کرد.)

فصل دوم: حسابداری ملی

پرسش و تمرین

۱- تولید ناخالص ملی را تعریف کنید. چرا در محاسبه تولید ناخالص ملی فقط کالاها و خدمات نهایی را محاسبه می کنند؟

تولید ناخالص ملی عبارت است از ارزش ریالی سالیانه تمامی کالاها و خدمات «نهایی» تولید شده به قیمت جاری بازار در اقتصاد ملی. بدین ترتیب و به منظور اجتناب از محاسبه مضاعف ارزش «کالاهای واسطه ای» نباید در نظر گرفته شوند.

۲- فرق تولید ناخالص داخلی و تولید ناخالص ملی چیست؟

تفاوت در خالص درآمد عوامل تولید از خارج است. به این معنی که چنانچه ارزش کالاها و خدمات تولید شده توسط افرادی که در محدوده جغرافیایی یک کشور زندگی می کنند (بدون در نظر گرفتن تابعیت آنها) را محاسبه کنیم، تولید ناخالص «داخلی» آن کشور به دست خواهد آمد، و اگر ارزش کالاها و خدمات تولید شده توسط مردمی که دارای تابعیت مشترکی هستند (بدون در نظر گرفتن این که آنها در کجا زندگی میکنند) را محاسبه کنیم، تولید ناخالص «ملی» به دست خواهد آمد.

تولید ناخالص داخلی + خالص درآمد عوامل تولید از خارج = تولید ناخالص ملی

۳- کارمزد احتسابی چیست؟ دقیقاً توضیح دهید.

تجار، بازرگانان، و سایر صاحبان مشاغل بخشی از پول خود را به صورت حساب جاری نزد بانکها نگه می دارند. مشخصه بارز حسابهای جاری آن است که بانکها به این نوع حسابها هیچگونه سود یا بهره ای پرداخت نمی کنند. در عوض، امتیازی که برای صاحبان این نوع حسابها قائل هستند آن است که بعضی از کارهای بانکی آنها را بدون دریافت حق الزحمه (کارمزد) انجام می دهند. به این دلیل که اگرچه به طور مستقیم از صاحبان اینگونه حسابها کارمزدی دریافت نمیشود، اما با وام دادن بخشی از پول صاحبان این نوع حسابها، سود یا بهره دریافت می کنند. بنابراین سود یا بهره دریافتی را به عنوان کارمزد تلقی میکنند. نام رسمی چنین کارمزدی «کارمزد احتسابی» است.

۴- منظور از مالیاتهای خالص غیر مستقیم چیست؟

مالیاتهای خالص غیر مستقیم عبارت است از مابه التفاوت بین مالیاتهای غیر مستقیم (که توسط دولت به قیمت کالاها افزوده می شود و سبب افزایش قیمت کالاها از مقدار واقعی آنها میشود) و سوبسید یا یارانه است (که بخشی از قیمت کالاهاست که توسط دولت پرداخت می شود و موجب کاهش قیمت کالاها از مقدار واقعی آنها میشود).

۵- تفاوت بین تولید ناخالص ملی «به قیمت عوامل» و «به قیمت بازار» در چیست؟ توضیح دهید.

در تعیین ارزش افزوده کالاها و خدمات مختلف تولیدی، در بخشهای مختلف اقتصادی، اگر قیمت کالاها و خدمات مختلف به طور خالص و بدون تاثیراتی که دولت با وضع مالیات غیر مستقیم یا سوبسید بر قیمت کالاها و خدمات می گذارد، در نظر گرفته شوند، تولید ناخالص ملی به قیمت عوامل به دست خواهد آمد. در مقابل اگر قیمت کالاها و خدمات مختلف با توجه به مالیاتهای غیر مستقیم و سوبسیدها در نظر گرفته شوند، تولید ناخالص ملی به قیمت بازار به دست خواهد آمد. به طور خلاصه می توان گفت تفاوت بین تولید ناخالص ملی به قیمت عوامل و به قیمت بازار در مالیاتهای خالص غیر مستقیم است.

۶- برای محاسبه درآمد ملی از طریق مخارج، چرا مالیاتهای غیر مستقیم را باید از تولید خالص ملی کم کرد؟

زیرا، بخشی از درآمدی که بنگاهها در هنگام فروش دریافت می کنند هرگز به دست عرضه کنندگان عوامل تولید یا صاحبان بنگاهها نمی رسد بلکه به وسیله دولت و با نام مالیاتهای غیر مستقیم دریافت می شود و چون خالص مالیاتهای غیر مستقیم در قسمت فروش کالاها و خدمات منظور می شود، بنابراین بخشی از تولید (هزینه) ملی به حساب می آید، اما بخشی از درآمد ملی نیست. لذا، برای محاسبه درآمد ملی باید این مبلغ از تولید خالص ملی کم شود.

۷- آیا تولید ملی اسمی یک کشور شاخص رفاه اقتصادی افراد آن کشور است؟ اگر هست چرا، و اگر نیست چرا؟

خیر، تولید ملی نشان دهنده ظرفیت اقتصادی یک جامعه است و تولید واقعی سرانه بیانگر سطح رفاه اقتصادی است. بدین ترتیب، شاخص رفاه اقتصادی افراد جامعه اولاً با تولید ملی سرانه سنجیده می شود (که از طریق تقسیم تولید ملی واقعی بر جمعیت محاسبه می شود). از سوی دیگر، افزایش سطح قیمتها به تنهایی منجر به افزایش تولید ملی اسمی می شود و نه تولید واقعی. بنابراین، عدم توجه به مقدار واقعی تولید سرانه می تواند شاخص گمراه کننده ای باشد.

۸- کشوری فرضی که از چند جزیره کوچک تشکیل شده است را در نظر بگیرید. تولیدات این کشور در سال قبل فقط شامل اقلام زیر بوده است.

تولید ماهی ۱۵۰ میلیون تومان

تولید تور و قلاب ماهیگیری ۲۰ میلیون تومان

تولید طعمه ماهی (غذائی که به نوک قلاب

ماهیگیری وصل می کنند) ۳۵ میلیون تومان

اگر در خلال سال قبل ۲۰ درصد تور و قلاب ماهیگیری مستهلک شده باشد، تولید خالص و ناخالص ملی این کشور را در سال قبل حساب کنید.

$$\text{تولید ناخالص ملی (GNP)} = ۱۵۰ + ۲۰ = ۱۷۰$$

$$\text{استهلاک (D)} = ۲۰ \times ۰.۲۰ = ۴$$

$$\text{تولید خالص ملی (NNP)} = ۱۷۰ - ۴ = ۱۶۶$$

۹- جدول زیر صورت درآمد و هزینه سالیانه مربوط به یک کارگاه تولید کننده ورق آلومینیم است. این کارگاه شمش آلومینیم را خریداری کرده و به صورت ورق آلومینیم آن را به بازار عرضه می کند. مطلوب است:

دریافتیها (تومان):	پرداختیها (تومان):
۱۸۰۰۰۰۰	فروش ورق آلومینیم
۱۰۰۰۰۰۰	هزینه مواد اولیه و واسطه ای
۲۰۰۰۰۰	حقوق و دستمزد
۱۰۰۰۰۰	اجاره
۲۰۰۰۰	بهره
۱۸۰۰۰۰	هزینه استهلاک
۰۰۰۰۰۰	سایر هزینه ها
۳۰۰۰۰۰	سود

الف) ارزش افزوده سالیانه این کارگاه از روش «ستاده-نهاده».

فروش ورق آلومینیم-هزینه مواد اولیه و واسطه ای=ارزش افزوده

$$\text{تومان } ۱۸۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰ = ۸۰۰۰۰۰$$

ب) ارزش افزوده سالیانه این کارگاه از روش «پرداخت به عوامل تولید».

$$\text{تومان } ۲۰۰۰۰۰ + ۱۰۰۰۰۰۰ + ۲۰۰۰۰۰ + ۱۸۰۰۰۰ + ۳۰۰۰۰۰ = ۸۰۰۰۰۰$$

۱۰- با توجه به اطلاعات زیر: تولید ناخالص ملی، تولید خالص ملی، تولید داخلی، درآمد ملی، درآمد قابل تصرف و درآمد شخصی را محاسبه کنید. (ارقام به میلیون ریال)

۵۰۰	اجاره های دریافتی در کل اقتصاد
۳۰۰	حقوق بازنشستگی دریافتی توسط بازنشستگان
۲۵۰	حق بیمه و بازنشستگی پرداختی توسط حقوق بگیران
۱۰۰	درآمد خالص عوامل از خارج
۲۴۰۰	درآمد های حاصل از حقوق و دستمزدها
۱۰۰۰	مخارج مصرفی
۸۰۰	مالیات غیر مستقیم
۴۰۰	مالیات بر درآمد اشخاص
۱۶۰۰	سود شرکتهای
۱۰۰۰	سود توزیع نشده
۵۰۰	سود بنگاهای انفرادی
۲۰۰	میزان استهلاک
۴۰۰	مالیات بر سود شرکتهای

$$NY = 2400 + 500 + 1600 + 500 + 100 = 5100$$

درآمد ملی (تولید خالص ملی به ق.ع)

$$GNP = 5100 + 200 + 800 = 6100$$

تولید ناخالص ملی به ق. ب

$$NNP = 200 - 6100 = 5900$$

تولید خالص ملی به ق.ب

$$GDP = 100 - 6100 = 6000$$

تولید ناخالص داخلی

$$NDP = 100 - 5300 = 5200$$

تولید خالص داخلی

$$PI = 400 - 1000 - 250 - 300 + 5100 = 3750$$

درآمد شخصی

$$DI = 400 - 3750 = 3350$$

درآمد قابل تصرف

۱۱- با اطلاعات زیر که اقلام مربوط به چند سال قبل اقتصاد انگلستان هستند تولید ناخالص داخلی، تولید ناخالص ملی، تولید خالص ملی؛ درآمد ملی، درآمد شخصی و درآمد قابل تصرف را برای آن محاسبه کنید: (رقام به میلیون پوند)

۱۰۶۲۰۸	سرمایه گذاری خالص ثابت
۱۱۰۴۰	تغییر در موجودی انبارها
۲۸۳۷۶	استهلاک سرمایه ها در کل اقتصاد
۴۵۹۲۲۰	مخارج مصرفی خانوارها
۱۵۳۲۶۴	مخارج دولتی
۲۱۸۷۰۴	صادرات کالاها و خدمات
۲۱۸۰۰۴	واردات کالاها و خدمات
۱۰۴۲۲۰	مالیات خالص بر درآمد خانوارها
۲۰۳۲	درآمد خالص کارشناسان خارج از مملکت
۷۴۴۰	مالیات بر سود شرکتها و مشاغل
۸۸۵۶۰	سود توزیع نشده شرکتها
۸۴۲۰	مالیات های خالص غیر مستقیم

کل مخارج سرمایه گذاری خالص $106208 + 11040 = 117248$

$$GDP = 459220 + 117248 + 28376 + 153264 + 218704 - 218004 = 758808$$

$$GNP = GDP + 2032 = 758808 + 2032 = 760840$$

$$NNP = GNP - 28376 = 760840 - 28376 = 732464$$

$$NI = NNP - \text{مالیاتهای غیر مستقیم} = 732464 - 8420 = 724044$$

$$PI = NI - (\text{سود توزیع نشده} + \text{مالیات بر سود شرکتها}) = 724044 - (7440 + 88560) = 628044$$

$$DI = PI - \text{مالیات خالص بر درآمد خانوارها} = 628044 - 104220 = 523824$$

۱۲- با استفاده از اطلاعات داده شده جای ارقام خالی جدول زیر را پر کنید. محاسبات خود را نیز منعکس کنید:

ارقام به میلیارد ریال

سال	سال دوم	سال اول	سوم
-	۱۴۵	۱۲۰	مخارج مصرفی خصوصی
۵۰	۳۶	۳۰	سود شرکتهای و بنگاهها
۳۲	-	۳۰	مخارج سرمایه گذاری خالص
-	۳۹	۲۸	درآمد حاصل از املاک و اجاره
۱۹	۱۹	۱۸	خالص مالیاتهای غیر مستقیم
۲۲	۱۷	۱۵	مالیات بر سود شرکتهای و بنگاهها
۸	۱۰	۶	واردات
۱۲۵	-	۱۰۵	دستمزدها
۲۵	۳۵	-	مخارج دولتی
-	۲۱	۲۰	هزینه استهلاک سرمایه
۸	۷	۸	صادرات
۸	۶	۶	بهره
۱۴	۱۲	۱۰	سود سهام
۲۳۰	۲۱۱	-	تولید ناخالص ملی (به قیمت بازار)
۲۱۲	-	-	تولید خالص ملی (به قیمت بازار)
-	-	-	درآمد ملی